

Els canvis ortogràfics i gramaticals més significatius (IEC 2016)

1. Pèrdua de l'accent diacrític

La llista de paraules amb accent diacrític s'ha reduït a 15 monosíl·labs:

bé/be	déu/deu	és/es	mà/ma	més/mes
món/mon	pèl/pel	què/que	sé/se	sí/si
sòl/sol	són/son	té/te	ús/us	vós/vos

Els composts i derivats d'aquests 15 mots s'escriuen a partir d'ara sense accent diacrític:

adeu, marededeu, redeu; rodamon; a contrapel, repel; entresol

Aquests són alguns altres mots que abans duïen accent diacrític i ara no en duen:

bota, dona, cos, mora, net, os, renet, feu, vens, venen, ves

2. Duplicació de r (*r/rr*)

Generalment s'escriu *r* entre vocals després de prefix (*bioritme, contra**r**estar, extraradi, iberoromà, infra**r**oig, preromànic, suprarenal, vicer**r**ector...*).

Quan el segon element d'un compost comença per *r*, es passa a escriure *rr* en aquests casos:

a) en els mots formats amb els prefixos *a-* amb valor negatiu i *co-*

arreflèxia (absència de reflexos), **arritmia** (pèrdua del ritme)

corregnar (regnar junt amb un altre), **corregent** (que regna amb un altre),
correligionari (que té la mateixa religió o opinió política que un altre)

b) en el mot *erradicar* i derivats

erradicar, erradicació, erradicatiu

c) en certs mots composts amb formants grecs

raqui- 'columna vertebral': cefal**orraquidi** (relatiu al cap i la columna vertebral)

reo- 'corrent': batir**reòmetre** (instrument de mesura dels corrents submarins)

rin- 'nas': **arrínia** (manca congènita del nas); ot**or**rinolaringòleg

riz- 'arrel': **arrizòfit** (planta sense arrel)

rodo- 'rosa': cin**or**ròdon (fructificació dels rosers)

-rràfia 'cosidura, sutura': neuro**rràfia** (sutura dels dos caps d'un nirvi)

-rrexí 'ruptura, esquinç': himeno**rrexí** (ruptura d'una membrana)

-rrinc 'trompa, bec': orni**or**rinc (mamífer amb un bec semblant al de l'ànnera)

3. Supressió de la dièresi

No han de dur dièresi els derivats acabats amb el sufix *-al*, atès que es manté el diftong del mot primitiu:

coital (coit), laical (laic), tiroïdal (tiroide), trapezoidal (trapezoide)

En canvi: laïcat, laïcisme, tiroïditis, etc.

4. Apostrofació de femenins

S'ha d'apostrofar l'article en els mots femenins formats amb el prefix *a-* amb valor negatiu:

l'anormalitat, l'asimetria, l'amoralitat, l'asèpsia

5. Apostrofació de *Can* i *Son*

Es recupera l'apostrofació de les contraccions *Can* (*ca + en*) i *Son* (*so + en*) en la toponímia quan l'article es pot apostrofar amb el mot següent:

Ca n'Auletó, **Ca n'**Estirat, **So n'**Amer, **So n'**Espès, **So n'**Isidre

6. Afegiment de *e* en composts cultes

En algunes paraules compostes s'afegeix una *e* epentètica (o sigui, no etimològica) quan el segon formant culte coincideix, en la forma i el significat, amb un mot català:

arterio**e**sclerosi (esclerosi: del grec *sklérōsis* 'enduriment')
arterio**e**spasme (espasme: del grec *spasmós* 'contracció')
endo**e**squelet, exo**e**squelet (esquelet: del grec *skeletós* 'esquelet')
cortico**e**steroide (esteroide: del grec *sterós* 'sòlid')
electro**e**stàtic, hidro**e**stàtic (estàtic: del grec *statikós* 'fix, estable')
termo**e**stable (estable: del llatí *stabilis* 'estable, que no canvia')

Ja no s'escriu **arteriosclerosi*, **electrostàtic*, etc. L'afegiment de la *e* epentètica en aquests composts cultes en facilita la coneixença de l'ortografia perquè els assimila a la resta de composts: auto**e**scuela, infra**e**structura, polie**e**sportiu, pre**e**scolar, tele**e**spectador, etc.

7. Escriitura sense guionet

a) en expressions lexicalitzades (diversos mots aglutinats, que funcionen com un nom):

un **sensepapers**, un **sensesostre**, una **contrarellotge**, un **sensefeina**

En canvi: el **més-enllà**, **déu-vos-guard**, **déu-n'hi-do** (amb guionet perquè el mot de l'esquerra du accent gràfic); **mira'm-i-no-em-toquis** (amb guionet perquè l'aglutinació desfiguraria la fesomia dels components).

b) en els composts per dues formes verbals del mateix camp semàntic:

a correquita, **a cuitacorrents**, **a matadegolla**

8. Escriitura amb guionet

Les paraules amb prefixos generalment s'escriuen sense guionet. Però:

8.1. Les paraules amb prefixos s'escriuen amb guionet quan el prefix precedeix:

a) un sintagma (dues o més paraules):

ex-directora general (però: exdirectora), **pre**-Guerra Civil (però: preguerra)

b) un mot que ja du guionet:

anti-nord-americà (nord-americà), **ex**-escura-xemeneies (escura-xemeneies)

c) majúscules:

ex-Iugoslàvia, **post**-Maastricht, **anti**-OTAN

d) xifres i símbols:

categoria **sub**-12, pel·lícula **super**-8, anticossos **anti**-D

e) mots en cursiva i entre cometes:

anti-*skinheads*, **ex**-"hippy"

f) un nom o un adjectiu altament lexicalitzat, quan el prefix és el mot *no*:

pacte de **no**-agressió, nacions **no**-bel·ligerants (política internacional)
el **no**-jo, el **no**-res (filosofia)
la **no**-violència, Gandhi era **no**-violent (sociologia)

Es tracta de conceptes ben fixats, propis dels llenguatges d'especialitat, que expressen una realitat que va més enllà de la simple negació del nom o l'adjectiu.

*En canvi, en lèxic comú: "Eren uns presos **no** violents"; "Què vull?, **no** res!"*

8.2. L'ús del guionet és optatiu en composts que poden dur a confusió:

pre-ocupació (vol dir 'ocupació prèvia', i no 'preocupació')
co-rector (vol dir 'rector junt amb un altre', i no 'corrector')
ex-portador (vol dir 'que ja no és portador', i no 'exportador')

9. En balear, escriptura en -c en la 1a persona del singular del present d'indicatiu dels verbs acabats en -igar

investigar = jo investic	fumigar = jo fumic	lligar = jo llic
pessigar = jo pessic	intrigar = jo intric	trigar = jo tric

Altres terminacions (no són novetat):

<i>j</i> -> <i>ig</i>	<i>passejar</i> = jo <i>passeig</i>	<i>assajar</i> = jo <i>assaig</i>	<i>pujar</i> = jo <i>puig</i>
<i>tj</i> -> <i>tj</i>	<i>assetjar</i> = jo <i>assetj</i>	<i>desitjar</i> = jo <i>desitj</i>	<i>viatjar</i> = jo <i>viatj</i>
<i>g</i> -> <i>g</i>	<i>combregar</i> = jo <i>combreg</i>	<i>desfogar</i> = jo <i>desfog</i>	<i>jujar</i> = jo <i>jug</i>